

Motion

1977/78: 1228

av Bertil Måbrink m. fl.

om höjt statsbidrag till icke lönsamma järnvägslinjer m. m.

De senaste tjugo åren har det i vårt land skett en omfattande nedläggning av järnvägsbandelar. Under tiden 1955—1974 avvecklades trafiken helt på i runt tal 3 000 km järnväg. Partiellt lades trafiken ned på omkring 1 500 km järnväg. Klart är att en del bandelar tillkom i överoptimismens tecken, men i stort kan man säga att de trafiksvaga bandelarna uppstod i samband med bilismens frammarsch. Först då uppstod problemet med s. k. olönsam trafik.

I samband med att debatten om 1963 års trafikpolitiska beslut utvecklats har det framstått allt klarare att vi nu måste få till stånd en ny syn på järnvägarnas — och det gäller även det trafiksvaga nätets — roll för trafikförsörjningen. Redan 1953 års trafikutredning ansåg emellertid att vid en bedömning av en nedläggning får inte SJ:s affärsintressen vara avgörande, utan hänsyn måste också tas till samhällseliga synpunkter. Detta resulterade då i att 1963 års trafikpolitiska beslut innefattade att SJ skulle få ersättning för att man driver trafiken på de trafiksvaga bandelarna.

Sedan dess har anslaget till s. k. olönsam järnvägstrafik varit ett årligt diskussionstema i riksdagen. Svårigheterna för SJ att få ut begärda anslag har ökat i och med att kostnaderna stigit i höjden. I årets budgetproposition begär SJ 872 milj. kr. för trafiken på icke lönsamma järnvägslinjer. Departementschefen föreslår drygt 700 milj. kr. Vpk har i tidigare motioner framfört den uppfattningen att SJ så långt möjligt måste få de begärda anslagen för att klara trafiken på det trafiksvaga nätet.

Resultatet blir annars ytterligare försämring av trafikservicen och ytterligare ökning av privatbilism och tunga vägtransporter.

För vårt land bör järnvägsnedläggelsernas tid nu vara förbi. Satsning på att behålla och vidareutveckla återstående bandelar bör vara inriktningen i fortsättningen. Detta bör ingå som ett led i förbättringar av den kollektiva trafiken. Staten måste här ta det fulla ekonomiska ansvaret.

Mot den här bakgrunden kan vi inte godkänna den prutning departementschefen gör av SJ:s yrkande. Vi ansluter oss till Statsanställdas förbunds yrkande i MBL-förhandlingarna att 850 milj. kr. beviljas för s. k. olönsam trafik m. m.

Under senare år har kravet ställts på en trafikpolitik som tar hänsyn till möjligheterna att tillgodose regionalpolitiska och sociala behov. I det sammanhanget blir anslaget till trafiken på de trafiksvaga bandelarna av ett särskilt värde. Goda kommunikationer är nödvändiga för att en regional-

politisk utveckling skall kunna åstadkommas. Den lokala aktivitet som uppstått för kravet på inlandsbanans bevarande vittnar om den betydelse man tillmäter detta. En omfattande rörelse, förankrad i partier, fackföreningar, skolor osv. har utvecklats. En speciell facklig kommitté för inlandsbanans bevarande har bildats bland järnvägsmännen.

Denna kommitté fick sitt gensvar i riksdagen, då beslut fattades om anslag för inlandsbanans upprustning. För budgetåret 1976/1977 anslogs 11 milj. kr. för detta ändamål. I årets förslag till budget föreslår departementschefen samma belopp. För en upprustning som möjliggör hastigheter upp till 120 km/tim. beräknar SJ att de totala investeringarna belöper sig till 1,2 miljarder kronor. Med hittillsvarande takt skulle detta innebära att hundra år skulle åtgå för att genomföra denna upprustning.

Oavsett målsättningen för upprustningen står det klart att den inledda takten är för låg. I enlighet med SJ:s krav bör därför 33 milj. kr. anslås kommande budgetår för upprustning av inlandsbanan.

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen i anslutning till propositionen 1977/78: 100, bil. 9, punkten F 1 Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägslinjer m. m. beviljar ett förhöjt anslag med 135 milj. kr. till 850 milj. kr. samt punkten C 1 Järnvägar m. m. ett förhöjt anslag med 22 milj. kr. till 33 milj. kr. för upprustning av inlandsbanan.

BERTIL MÅBRINK (vpk)

GUSTAV LORENTZON (vpk)

OSWALD SÖDERQVIST (vpk)

